Модул 2 : Национални системи за планирање, мониторинг и евалуација

Сесија 2 - Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – пример на Северна Македонија

Erasmus+

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКИ ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ И МОБИЛНОСТ

Co-funded by the European Union

M 2 C1 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – случајот на Северна Македонија

- Национална стратегија за развој 2024 – 2044: водич и визија за Република Северна Македонија во конкретниот период и Програма за спроведување на Стратегијата
- Закон за Националната стратегија за развој: Според овој закон, Националната стратегија за развој е хиерархиски највисок долгорочен стратешки плански документ за национален развој на Република Северна Македонија.
  - Законот регулира дека сите стратешки плански документи подготвени и предложени согласно закон, меѓународен договор ратификуван согласно Уставот на Република Северна Македонија или согласно утврдената потреба за унапредување на состојбите во дадена област или повеќе поврзани области на политиките, мора да бидат усогласени, односно да придонесат кон остварување на развојните цели и приоритети дефинирани во Стратегијата.
  - Мониторингот и евалуацијата на Стратегијата се наведени во Законот.

М 2 С1 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – случајот на Северна Македонија

- Националната **стратегија за развој 2024 – 2044** е фокусирана на следниве области:

1. Конкурентна и иновативна економија
2. Територијален развој
3. Социјална и демографска рамнотежа
4. Управување водено од граѓаните
5. Безбедно и отпорно општество
6. Зелена и дигитална трансформација

МОДУЛ 2: Национални системи за планирање, следење и евалуација

М 2 С1 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – случајот на Северна Македонија

- Националната **стратегија за развој 2024 – 2044** е фокусирана на следниве области:

1. Конкурентна и иновативна економија
2. Територијален развој
3. Социјална и демографска рамнотежа
4. Управување водено од граѓаните
5. Безбедно и отпорно општество
6. Зелена и дигитална трансформација

М 2 С1 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – случајот на Северна Македонија

Меѓусекторски теми вклучени во стратегијата

- Дигитализација и иновации,
- Социјална инклузија,
- Добро управување,
- Отпорност на кризи и природни катастрофи
- Родова перспектива,
- Заштита на животната средина и
- Човекови права

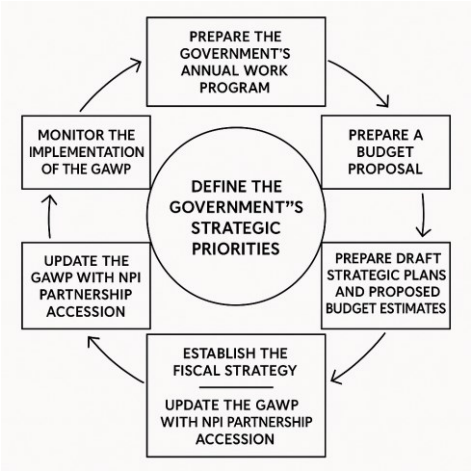
МОДУЛ 2: Национални системи за планирање, следење и евалуација

М 2 С1 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот – случајот на Северна Македонија

- **Советодавно тело за процесот на креирање на НДС/ЦОР**
- **Национален совет за развој**
- **Партиципативен процес во развојот на Стратегијата: Вклучување на различни засегнати страни преку јавни дебати, работилници и други формати.**
- **Тематска анализа како почетна точка е подготвена.**
- **Меѓупартиска парламентарна група за надзор на Националната стратегија за развој 2024-2044** - придонес кон поефикасно спроведување на Националната стратегија за развој и за зајакнување на парламентарниот надзор со активно вклучување на сите засегнати страни и континуиран надзор на напредокот преку јавни и дигитални алатки.
- Стратегијата беше финализирана и усвоена од Парламентот на 29 октомври 2024 година.

М 2 С2 Национален систем за стратешко планирање и управување со развојот - хрватски случај :

Систем за стратешко планирање и управување со развојот

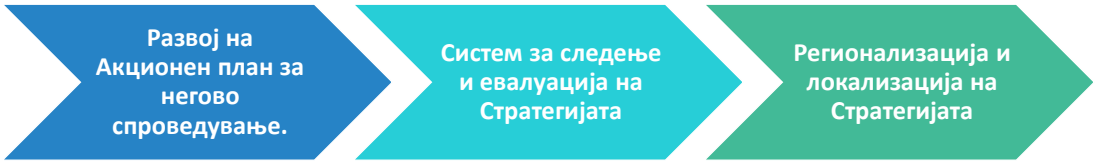

Според Методологијата за стратешко планирање, секоја стратегија на национално ниво мора да ги следи чекорите наведени подолу:

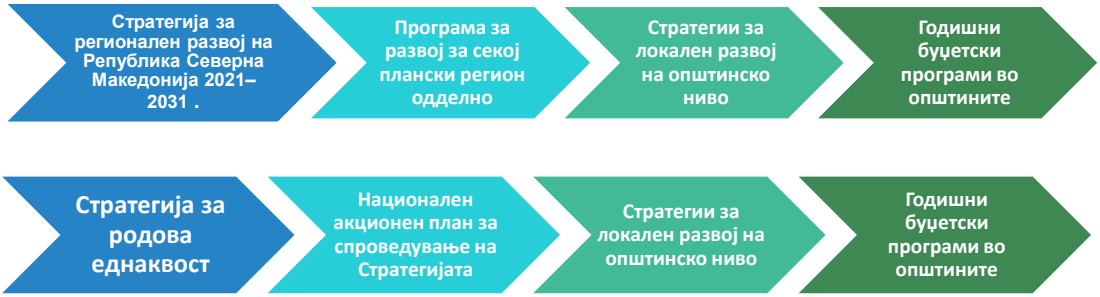
1. Дефинирајте ги стратешките приоритети на Владата
2. Подготовка на годишната работна програма на Владата
3. Подгответе предлог за буџет
4. Подготовка на нацрт-стратешки планови и предложени проценки на буџетот
5. Воспоставување на фискална стратегија
6. Ажурирање на Годишната работна програма на Владата (GAWP) со пристапувањето кон партнерството за NPI
7. Следење на спроведувањето на GAWP

7

По развојот на Стратегијата, следните клучни чекори обично вклучуваат:

Национални - Регионални - локални стратегии

Национални - Регионални - локални стратегии

- Локалните стратешки документи треба да се усогласат со приоритетите утврдени на национално ниво.
- Општинските стратегии ги вклучуваат целите и приоритетите наведени во националните стратегии, земајќи ги предвид нивните специфични мандати, одговорности и расположиви буџети.
- Овие стратегии служат како практични алатки за поставување локални приоритети, кои потоа можат да се преточат во годишни буџетски програми во текот на целиот период на имплементација.

НДС 2024–2044 – Рамка за следење и евалуација

Клучни одговорни тела/институции:

- **Влада на РМС** - Ја води координацијата, мониторингот и евалуацијата.
- **Национален совет за развој** - Постојано советодавно тело, со кое претседава премиерот.
- **Работен комитет** - Обезбедува техничка поддршка низ стратешките области.
- **Државен завод за ревизија (ДЗР)** - Ја оценува имплементацијата на НСР преку ревизорски извештаи.

Мониторинг на имплементацијата:

- **Годишни извештаи -** Подготвени од Генералниот секретаријат.
- **Петгодишни евалуации** - Проценка на успехот и стратешкото усогласување.
- **Мониторинг на локално ниво** - Општинските совети известуваат за напредокот на имплементацијата.

- **Инклузивно учество -** Сите засегнати страни (министерства, општини, граѓански организации, академски институции, приватен сектор) се вклучени во планирањето, спроведувањето и **повратните информации.**

M&E во Националната стратегија за развој (НСР) 2024–2044

Обезбедете ефикасно спроведување, континуирано учење и прилагодувања на политиките засновани на докази во текот на 20-годишната стратегија.

Стратешки механизми за следење и евалуација:

- **Поставување на почетна состојба и цели:** SMART индикатори поврзани со мерливи цели во социјалните, економските, еколошките и управувачките столбови.
- **Системи за податоци:** Интеграција со постоечките национални статистики и дигитални контролни табли за следење во реално време.
- **Тело за следење:** Надзор од *Националниот совет за развој* со поддршка од *Управен комитет* од институции и експерти.
- **Среднорочни прегледи (на секои 4 години):** Проценка на празнините во имплементацијата, ревидирање на приоритетите и прилагодување на финансирањето.

Алатки и принципи за следење и евалуација во НДС

- **Основни принципи:**
  - Планирање и донесување одлуки засновано на докази.
  - Редовни проценки на ризикот и системи за рано предупредување.
  - Усогласување со **агендата на ЕУ** и **целите за одржлив развој (ЦОР)** .
- **Градење капацитети:**
  - Континуирана поддршка за јавните институции и локалните власти.
  - Развој на човечки, финансиски и правни капацитети за ефикасно планирање, мерење и учење.
- **Дигитални алатки:**
  - Акцент на дигитални платформи и аналитика на податоци во реално време за информирано донесување одлуки и континуирани повратни информации.

Оперативни алатки и управување за следење и евалуација (1)

- **Градење капацитети на релевантните засегнати страни**
  - **Институционална координација -** Министерството за финансии, Владиниот секретаријат и Државниот завод за статистика ги координираат податоците и проценките.
  - **Градење капацитети** - Континуирана обука за јавната администрација за планирање, управување базирано на резултати и евалуација на политиките.
  - *УНДП и партнерите ја поддржуваат изработката на **упатства, алатки и рамки за индикатори за следење и евалуација** усогласени со акциониот план на НДС.*
- **Транспарентност на процесот и адаптација:**
  - Редовни извештаи за следење (годишни и среднорочни) за да се обезбедат навремени прилагодувања и одговорност. *Обука за јавни службеници за дефинирање на SMART цели и мерење на резултатите (на пр., работилници за MEL во мај 2023 година)*
  - Меѓусекторско усогласување: M&E поврзано со фискално планирање, реформи на јавната администрација и цели на одржливите развојни цели за кохезивно извршување на политиките.
- **Дигитални контролни табли за перформанси:** Интерактивни алатки за визуелизација на напредокот на национално и секторско ниво.
- **Годишни извештаи за напредокот:** Јавно достапни документи за мерење на имплементацијата и извршувањето на буџетот.
- **Партиципативно следење и евалуација:** Вклучува граѓански организации, академски институции, приватен сектор и меѓународни партнери во циклусите на евалуација.